

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Голова Предметної комісії
Лариса ТАРАНЕНКО

«28» «січня» 2022 р.

ПОГОДЖЕНО:
Проректор з навчальної роботи
Анатолій МЕЛЬНИЧЕНКО

« 28 » « лютого

» 2022 р.

ПРОГРАМА

ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

для здобуття наукового ступеня доктор філософії

за спеціальністю 035 Філологія

Програму рекомендовано вченою радою факультету лінгвістики

ЗМІСТ

1. Загальні відомості.....	3
2. Теми, що виносяться на екзаменаційне випробування.....	4
3. Навчально-методичні матеріали.....	6
4. Рейтингова система оцінювання.....	9
5. Приклад екзаменаційного білету.....	12

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Додатковий вступний іспит на навчання для здобуття наукового ступеня доктор філософії зі спеціальності 035 «Філологія» проводиться для вступників, напрям підготовки яких не відповідає обраній для вступу спеціальності, та здійснюється на основі здобутого другого (магістерського) рівня вищої освіти*.

Метою проведення додаткового вступного іспиту є перевірка рівня фундаментальної та професійної підготовки, достатнього для продовження навчання фахівців за освітньо-науковою програмою докторів філософії (PhD) спеціальності 035 «Філологія».

Додатковий вступний іспит є комплексним та має перевірити такі вміння й навички:

- володіння фундаментальними знаннями з перекладознавчих та філологічних дисциплін відповідно до освітньо-професійної програми магістрів філології;
- здійснення письмового перекладу науково-популярних і науково-технічних текстів з основної іноземної мови рідною;
- здійснення письмового перекладу науково-популярних і науково-технічних текстів з рідної іноземної мовою;
- володіння навичками перекладацьких трансформацій.

Теоретична складова іспиту представлена п'ятьма розділами:

1. Теорія перекладу.
2. Комунікативна лінгвістика.
3. Теорія міжкультурної комунікації.
4. Теорія тексту й дискурсу.
5. Методологія лінгвістичних та перекладознавчих досліджень.

Практична складова орієнтована на переклад текстів з іноземної мови українською та з української мови іноземною.

Додатковий вступний іспит складається з трьох завдань:

Завдання 1. Відповідь на п'ять фахових теоретичних питань (по одному питанню з кожного розділу). Час на виконання – 60 хвилин.

Завдання 2. Переклад тексту з основної (першої) іноземної мови українською. Тексти, які пропонуються на переклад, належать до науково-популярного чи науково-технічного стилів, обсяг тексту – 1000 друкованих знаків. Час на виконання – 30 хвилин.

Завдання 3. Переклад тексту з української мови основною (першою) іноземною. Тексти, які пропонуються на переклад, належать до науково-популярного чи науково-технічного стилів, обсяг тексту – 1000 друкованих знаків. Час на виконання – 30 хвилин.

Додаткове вступне випробування зі спеціальності проводиться у формі письмового екзамену. Тривалість підготовки вступника до відповіді – 2 астрономічні години.

Під час складання додаткового вступного випробування не дозволяється використання жодних допоміжних матеріалів, у тому числі паперових й електронних словників, довідників та електронних перекладачів.

Інформація про правила прийому на навчання та вимоги до вступників на освітньо-наукову програму 035 «Філологія» наведено в розділі «Вступ до аспірантури» на веб-сторінці аспірантури та докторантури КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://aspirantura.kpi.ua/>

*Відповідно доп. 2 Розділу XV закону Про вищу освіту вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра

II. ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДОДАТКОВИЙ ВСТУПНИЙ ІСПИТ

Теорія перекладу

1. Теорія перекладу як лінгвістична наука.
2. Роль перекладу в розвитку світової культури, та зміцненні міжнародних зв'язків.
3. Проблема визначення перекладу. Класифікації видів перекладу.
4. Прагматичні, герменевтичні та нормативні аспекти перекладу.
5. Проблема моделювання перекладу.
6. Засоби, прийоми та методи перекладу.
7. Категорії еквівалентності та адекватності перекладу.
8. Лінгвістична характеристика лексико-семантичних перетворень.
9. Граматичні, лексичні, лексико-граматичні трансформації при перекладі.
10. Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними та синтаксичними особливостями.

Комунікативна лінгвістика

1. Комунікативний акт: структура й види.
2. Сутність та складові комунікативного акту.
3. Прагматичні аспекти комунікації.
4. Ролі та позиції учасників спілкування.
5. Гендерні аспекти спілкування.
6. Суть, складові та види мовленнєвих стратегій спілкування.
7. Комунікативні інтенції.
8. Мовна та комунікативна компетентності.
9. Комунікативний кодекс.
10. Комунікативні девіації і невдачі.

Теорія міжкультурної комунікації

1. Поняття «комунікація». Цілі комунікації.
2. Поняття культури та культурних стандартів.
3. Мовна картина світу.
4. Мова та тип мислення.
5. Теорія прототипів / стереотипів як ключ до міжкультурних феноменів.
6. Семантика прототипів / стереотипів. Значення. Дефініція.
7. Культурні ключові концепти.
8. Міміка та жести. Невербальне й паравербальне спілкування. Культурні кліше.
9. Соціальний та конотативний компоненти лексики.
10. Ідіоматичне вживання лексики.

Теорія тексту та дискурсу

1. Трактуювання тексту, його складових та підходи до його дослідження.
2. Типологія текстів за критеріями.
3. Категорії тексту, його властивості та ознаки.
4. Тлумачення дискурсу, його визначення і підходи до його дослідження.
5. Типологія дискурсу за критеріями.
6. Категорії дискурсу.
7. Структурно-композиційна будова тексту.
8. Лінгвостилістичний аналіз тексту.
9. Методика проведення аналізу тексту.

10. Концептуальні виміри тексту й дискурсу.

Методологія лінгвістичних та перекладознавчих досліджень

1. Типи наукових досліджень. Методологія і системність у науковому пізнанні.
2. Методи наукових досліджень.
3. Основні напрями та підходи до лінгвістичних і перекладознавчих досліджень.
4. Основні етапи і процедури лінгвістичних і перекладознавчих досліджень.
5. Структурно-змістовий алгоритм виконання теоретичної частини дисертації. Розкриття сутності етапів проведення дослідження.
6. Програма й методика виконання експериментальної частини дослідження. Здійснення добору, аналізу та опису мовного матеріалу.
7. Мовностилістичні особливості викладу та оформлення результатів наукового дослідження: правила й загальні вимоги до оформлення наукових робіт, побудова таблиць, графіків, діаграм і схем.
8. Оформлення результатів науково-дослідної роботи, наукових статей і тез доповідей на конференціях за матеріалами дослідження.
9. Науковий стиль мовлення. Наукова етика цитувань і посилань.
10. Рецензування науково-дослідних робіт, відкриттів, винаходів та раціоналізаторських пропозицій.

ІІІ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література до 1-го розділу

1. Гак В.Г., Григорьева Б.Б. Теория и практика перевода. Французский язык. Москва: Интердиалект, 2003. 455 с.
2. Гарбовский Н. К. Теория перевода: [уч-к]. 2 изд. Москва: Изд.-во Моск. ун.-та, 2004. 544 с.
3. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Німецька мова. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
4. Полюк І.С., Бондар Л.В. Особливості перекладу текстів різних стилів. Французька мова : [навч. посіб.]. Київ : НТУУ «КПІ», 2011. 396 с.

5. Сдобников В. В., Петрова О. В. Теория перевода: уч-к для студ. лингв. вузов и фак.-тов ин. яз. Москва: АСТ : Восток-Запад; Владимир: ВКТ, 2008. 448 с.

6. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. Київ: Либідь, 2007. 248 с.

7. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. 4. überarbeitete Auflage. Tübingen: Julius Groos Verlag Brigitte Narr, 2009. 283 S.

Література до 2-го розділу

1. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики. Київ: Академія, 2004. 342 с.

2. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ: ун-т ім. Т.Шевченка, 1999. 307 с.

3. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Київ: Брама, 2004. 336 с.

4. Krallmann, Dieter; Ziemann, Andreas: Grundkurs Kommunikationswissenschaft : mit einem Hypertext-Vertiefungsprogramm im Internet. München: Fink, 2001. S. 257-280.

5. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. Cambridge: CUP, 2008. 176 p.

Література до 3-го розділу

1. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики. Київ: Академія, 2004. 342 с.

2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. Москва: КомКнига, 2006. 144 с.

3. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія і практика перекладу. Німецька мова: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.

4. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ: ун-т ім. Т.Шевченка, 1999. 307 с.

5. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Київ: Брама, 2004. 336 с.

6. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. Київ: Либідь, 2007. 248 с.

7. Ammon U. Die deutsche Sprache in Deutschland, Österreich und in der Schweiz. Das Problem der nationalen Varietäten. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1995. 575 S.

8. Barber C. The English language: a historical introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. – 292 p.

9. Krallmann, Dieter; Ziemann, Andreas: Grundkurs Kommunikationswissenschaft : mit einem Hypertext-Vertiefungsprogramm im Internet. München: Fink, 2001. S. 257-280.

Література до 4-го розділу

1. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. Москва: КомКнига, 2006. 144 с.

2. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Київ: Брама, 2004. 336 с.

3. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. Київ: Либідь, 2007. 248 с.

4. Krallmann, Dieter; Ziemann, Andreas: Grundkurs Kommunikationswissenschaft : mit einem Hypertext-Vertiefungsprogramm im Internet. München: Fink, 2001. S. 257-280.

5. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 176 p.

6. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. 4. überarbeitete Auflage. Tübingen: Julius Groos Verlag Brigitte Narr, 2009. 283 S.

Література до 5-го розділу

1. Клименюк О.В. Методологія та методи наукового дослідження: Навчальний посібник. Київ: Міленіум, 2005. 186 с.

2. Клименюк О.В. Технологія наукового дослідження: авторський підручник. Київ-Ніжин: ТОВ Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. 308 с.

3. Клименюк О.В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: Авторський підручник. Київ-Ніжин: ТОВ Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. 398 с.

4. Amer T. Cambridge English for scientists. Cambridge: Cambridge University Press. 2011. 128 p.

5. Ammon U. Die deutsche Sprache in Deutschland, Österreich und in der Schweiz. Das Problem der nationalen Varietäten. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1995. 575 S.

6. Barber C. The English language: a historical introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. 292 p.

7. Guilloux M, C. Herry, S. Pons. Alter ego 5: Méthode de français. Paris: Hachette, 2010. 216 p.

8. McCarthy M., O'Dell F. Academic Vocabulary in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 176 p.

IV. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Додаткове вступне випробування оцінюється за шкалою «зараховано» або «незараховано». Вступник, який отримав оцінку «незараховано», до складання вступного іспиту зі спеціальності та вступного іспиту з іноземної мови не допускається.

Початковий рейтинг абітурієнта за екзамен розраховується, виходячи із 100-бальної шкали. При визначенні загального рейтингу вступника початковий рейтинг за екзамен перераховується у 200-бальну шкалу за відповідною таблицею.

Завдання 1. Відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється в 10 балів. Максимальна кількість балів за перше завдання становить: $5 \cdot 10 = 50$ балів.

Критерії оцінювання:

- «зараховано» – повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації: 10-9 балів;

- ««зараховано»», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації (припустимі незначні неточності): 8-7 балів;

- ««зараховано»», неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації (відповідь містить певні недоліки): 6 балів;

- «незараховано» – відповідь містить менше 60% необхідної інформації: 0 балів.

Завдання 2. Переклад тексту з основної (першої) іноземної мови українською. Кількість балів за завдання – **20**.

Критерії оцінювання:

- «зараховано» (не менше 90% потрібної інформації): оцінюється правильне, точне розуміння тексту, його основних фактів та зв'язків між ними; адекватний переклад українською мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних та дискурсивно-комунікативних особливостей тексту;

допускається 1-3 помилки лексичного і граматичного характеру – 20-18 балів;

- «зараховано» (не менше 75% потрібної інформації): правильне, але недостатньо повне і точне розуміння тексту; прийнятний переклад українською мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається 4-6 помилок лексичного і граматичного характеру – 17-15 балів;

- «зараховано» (не менше 60% потрібної інформації): недостатньо правильне, неповне і неточне розуміння тексту; правильний переклад і розуміння не менше 60% основних фактів і зв'язків між ними; недостатньо адекватний, проте логічний переклад українською мовою з частковим урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається наявність недоліків перекладу, які спотворюють зміст вихідного тексту – 14-12 балів;

- «незараховано»: відповідь містить менше 60% необхідної інформації: – 0 балів.

Завдання 3. Переклад тексту з української мови основною (першою) іноземною. Кількість балів за завдання – **30**.

Критерії оцінювання:

- «зараховано» (не менше 90% потрібної інформації): оцінюється правильне, точне розуміння тексту, його основних фактів та зв'язків між ними; адекватний переклад іноземною мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних та дискурсивно-комунікативних особливостей тексту; допускається 1-3 помилки лексичного і граматичного характеру – 30-27 балів;

- «зараховано» (не менше 75% потрібної інформації): правильне, але недостатньо повне і точне розуміння тексту; прийнятний переклад іноземною мовою шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів з урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається 4-6 помилок лексичного і граматичного характеру – 26-22 балів;

- «зараховано» (не менше 60% потрібної інформації): недостатньо правильне, неповне і неточне розуміння тексту; правильний переклад і розуміння не менше 60% основних фактів і зв'язків між ними; недостатньо адекватний, проте логічний переклад іноземною мовою з частковим урахуванням лексико-стилістичних особливостей тексту; допускається наявність декількох недоліків перекладу, які частково спотворюють зміст вихідного тексту – 21-18 балів;

- «незараховано»: відповідь містить менше 60% необхідної інформації – 0 балів.

Сума балів за відповіді на екзамені переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:

Бали	Оцінка
100...95	Зараховано
94...85	Зараховано
84...75	Зараховано
74...65	Зараховано
64...60	Зараховано
Менше 60	Не зараховано

Відповідно до «Правил прийому до КПІ ім. Ігоря Сікорського в 2022 році» для обчислення балу з додаткового вступного випробування застосовується шкала переведення 100 балів за РСО у 200 балів. Нижче подано Таблицю відповідності оцінок РСО 200-бальній системі оцінювання.

Таблиця відповідності оцінок РСО (60...100 балів) 200-бальній шкалі оцінювання

Оцінка РСО	Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка РСО	Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка РСО	Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка РСО	Оцінка за 200-бальною шкалою
60	100,0	70	125,0	80	150,0	90	175,0
61	102,5	71	127,5	81	152,5	91	177,5
62	105,0	72	130,0	82	155,0	92	180,0
63	107,5	73	132,5	83	157,5	93	182,5
64	110,0	74	135,0	84	160,0	94	185,0
65	112,5	75	137,5	85	162,5	95	187,5
66	115,0	76	140,0	86	165,0	96	190,0
67	117,5	77	142,5	87	167,5	97	192,5
68	120,0	78	145,0	88	170,0	98	195,0
69	122,5	79	147,5	89	172,5	99	197,5
						100	200,0

V. ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Форма № Н-5.05

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітній ступінь *доктор філософії*

Спеціальність *035 Філологія*

(назва)

Навчальна дисципліна *Додатковий вступний іспит*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Питання 1

2. Питання 2

3. Питання 3

Затверджено

Гарант освітньої програми _____

Лариса ТАРАНЕНКО

Київ 2022

РОЗРОБНИКИ:

*Буць Жанна Володимирівна, кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу
французької мови*

*Туришева Оксана Олегівна, кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу
німецької мови*

Програму рекомендовано:

Вченою радою факультету лінгвістики

Голова вченої ради

Наталія САЄНКО

протокол № __

від « __ » « лютого » 2022 р.